

Forslag

til

Lov om garantier til finansieringsinstitutter for virksomheder inden for håndværket og den mindre industri, handelen, vognmandserhvervet og andre serviceerhverv.

Fremsat den 7. oktober 1976 af *handelsministeren*.

§ 1. Handelsministeren bemyndiges til inden for et beløb af 60 mill. kr. at yde garanti af statskassen for forpligtelser indgået af finansieringsinstitutter, der er eller bliver oprettet af landsomfattende sammenslutninger inden for håndværket og den mindre industri, handelen, vognmandserhvervet og andre serviceerhverv med det formål at yde bistand ved etablering, sammenlægning, overdragelse, ombygning og modernisering af virksomheder inden for disse erhverv. Denne bistand skal fortrinsvis tage sigte på investeringer, som er af særlig betydning for effektiviteten inden for de pågældende erhverv. Et institut skal endvidere kunne yde bistand i tilfælde, hvor det efter en konkret vurdering skønnes forsvarligt for at imødegå tab på løbende engagementer.

§ 2. En garanti af statskassen må ikke overstige det beløb, der i øvrigt er tilvejebragt som ansvarlig kapital for det pågældende finansieringsinstitut.

Stk. 2. Når særlige forhold taler derfor, kan garantien dog ydes med et beløb på indtil 150 pct. af den i øvrigt tilvejebragte kapital.

Stk. 3. Statens garanti kan kun gøres gældende i det omfang, instituttets kapital i øvrigt ikke kan dække dets forpligtelser.

§ 3. Det er en betingelse for ydelse af statsgaranti, at finansieringsinstituttets vedtægter er godkendt af handelsministeren.

Stk. 2. Så længe en statsgaranti er i kraft, skal finansieringsinstituttet underkaste sig det regnskabsmæssige tilsyn, som handelsministeren foreskriver.

§ 4. Der nedsættes et tilsynsråd på tre medlemmer med den opgave at give indstilling om ydelse af statsgaranti og at rådgive handelsministeren i spørgsmål om finansieringsinstitutternes virksomhed.

Stk. 2. Rådets formand og dets to andre medlemmer beskikkes af handelsministeren for tre år ad gangen. Medlemmerne skal have henholdsvis økonomisk, administrativ og bankmæssig indsigt.

Stk. 3. Handelsministeren fastsætter rådets forretningsorden.

§ 5. Garantier ydes på 20 år.

Stk. 2. Garantier skal nedbringes inden for løbetiden. Begyndelsestidspunktet for en garantis nedbringelse kan udskydes i indtil 10 år fra garantiens ikrafttræden.

§ 6. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Det foreliggende forslag er en uændret genfremsættelse af lovforslag nr. 257 fra sidste folketingsår, hvor det var til første behandling (jfr. Folketingets forhandlinger 1975-76 sp. 9984-9987 og 10.277-10.298) og oversendtes til behandling i Folketingets Erhvervsudvalg.

Forslaget, som er medtaget i den aftale, der blev indgået under Folketingets ekstraordinære samling i august 1976, har sin baggrund i en vedtagelse, der blev truffet under Folketingets ekstraordinære samling i september 1975. Det vedtoges her, at der skulle iværksættes undersøgelser med henblik på at skabe muligheder dels for gennemførelse af etableringsstøtteordninger i byerhvervene, dels for oprettelse eller udvidelse af finansieringsinstitutter for mindre håndværksvirksomheder, detailhandel og transportvirksomheder. Med henblik herpå har Handelsministeriet ved drøftelse og brevveksling med byerhvervenes hovedorganisationer, de private pengeinstitutter m. fl. søgt at belyse behov og muligheder for nydannelser eller videreudvikling af gældende ordninger på disse områder. Fra flere sider er der over for Handelsministeriet givet udtryk for, at der er behov for og ønske om etablering af en statsgarantiordning for finansieringsinstitutter oprettet af byerhvervene med sigte på såvel bestående virksomheder som nyetableringer. Repræsentanter for håndværkets og detailhandelens organisationer stillede således forslag om en forlængelse af den garantiordning, som etableredes ved lov nr. 224 af 8. juni 1966 om garantier til finansieringsinstitutter inden for detailhandelen (som ændret ved lov nr. 228 af 24. april 1974), jfr. bilaget; efter denne lov kan der ikke efter udløbet af finansåret 1974-75 bevilges yderligere garantier. Desuden ønskedes visse udvidelser af og lempelser i loven. Herudover har repræsentanter for Grosserer-Societetet og Landsforeningen Danske Vognmænd udtrykt ønske om, at en statsgarantiordning for finansieringsinstitutter også kommer til at omfatte engroshandelen og vognmandserhvervet.

Formålet med såvel eksisterende som eventuelle fremtidige finansieringsinstitutter vil være at medvirke til tilvejebringelse af supplerende kapital i tilfælde, hvor den ansøgende virksomhed enten ikke selv råder over de tilstrækkelige midler eller ikke er i stand til at stille den sikkerhed, der normalt vil blive krævet for optagelse af lån i de private pengeinstitutter. Finansieringsinstitutterne vil derfor som oftest ikke være bundet til de sædvanlige krav om sikkerhed, men må træffe afgørelse ud fra en

samlet vurdering af ansøgerens økonomiske, tekniske og administrative kvalifikationer og en analyse af virksomhedens fremtidsmuligheder.

Der er i henhold til den nugældende lov om garantier til finansieringsinstitutter inden for detailhandelen ydet garantier eller givet tilsagn om garantier på i alt 18 mill. kr. ud af en samlet garanti-ramme på 30 mill. kr., og garantiordningen har ikke hidtil medført tab for statskassen. Ordningen har utvivlsomt medvirket til den i de senere år stedfundne rationalisering af detailhandelen. Nærværende forslag skal ses som en videreudvikling og udbygning af den hidtidige ordning med det formål at skabe forøgede finansieringsmuligheder for de berørte erhverv, navnlig med henblik på investeringer af særlig betydning for effektiviteten inden for disse erhverv.

Dette formål foreslås tilgodeset ved, at handelsministeren bemyndiges til inden for et beløb af 60 mill. kr. at yde garanti af statskassen for forpligtelser indgået af finansieringsinstitutter, der er eller bliver oprettet af landsomfattende sammenslutninger inden for håndværket og den mindre industri, handelen, vognmandserhvervet og andre serviceerhverv med det formål at yde bistand ved etablering, sammenlægning, overdragelse, ombygning og modernisering af virksomheder inden for disse erhvervsgræne. Når „andre serviceerhverv“ foreslås medtaget, skyldes det et ønske om, at f. eks. virksomheder, der indsamler brugte materialer med henblik på genanvendelse eller genbrug, ikke skal være afskåret fra at sikre sig forbedrede finansieringsmuligheder gennem oprettelse af et statsgaranteret finansieringsinstitut i overensstemmelse med lovens regler.

Det har allerede under den hidtidige lov været praksis, at institutterne under visse betingelser kunne medvirke ved finansieringen af såkaldt „blandede projekter“, hvori der foruden den af loven omfattede virksomhed i begrænset omfang indgik visse serviceaktiviteter som f. eks. postkontorer og pengeinstitutter, idet det har været en forudsætning, at anvendelsen af de af projekterne omfattede ejendomme til sådanne serviceaktiviteter spillede en underordnet rolle, og at ejendommene således blev tilvejebragt, indrettet og anvendt på en måde, der var i overensstemmelse med lovens formål: at fremme investeringer af særlig betydning for effektiviteten inden for de af loven omfattede erhvervsgræne. Denne praksis tænkes opretholdt, og der vil ved administrationen af ordningen blive ind-

krævet oplysninger om, i hvilket omfang de enkelte projekter eventuelt omfatter serviceaktiviteter af den nævnte art.

Forslaget berører ikke de garantier, som allerede er ydet til visse finansieringsinstitutter i medfør af lov nr. 224 af 8. juni 1966 om garantier til finansieringsinstitutter inden for detailhandelen. Disse garantier vedbliver at være i kraft og afvikles i overensstemmelse med førnævnte lovs regler; de pågældende finansieringsinstitutter vil imidlertid herudover kunne opnå yderligere statsgarantier i medfør af nærværende lovforslag, såfremt de i øvrigt opfylder betingelserne herfor.

For så vidt angår forslaget statsfinansielle virkninger bemærkes, at garantirammen i lov nr. 224 af 8. juni 1966 om garantier til finansieringsinstitutter inden for detailhandelen (som ændret ved lov nr. 228 af 24. april 1974) androg 30 mill. kr. Ved nærværende lovforslag foreslås virksomhedsafgrænsningen udvidet, således at finansieringsinstitutter, der er eller bliver oprettet af landsomfattende sammenslutninger ikke blot inden for detailhandelen, men også inden for engroshandelen, vognmandserhvervet og andre serviceerhverv samt håndværket og den mindre industri vil kunne opnå statsgaranti. Desuden foreslås kravene til institutternes egenkapital nedsat, jfr. herom under bemærkningerne til forslagens § 1, og endelig foreslås formålsafgrænsningen i forhold til den gældende ordning udvidet til også at omfatte overdragelse af virksomheder inden for de nævnte erhverv. Under hensyn til disse væsentlige udvidelser skønnes en forøgelse af garantirammen til 60 mill. kr. hensigtsmæssig. Under den hidtidige ordning har der som nævnt ikke været udgifter for statskassen til indløsning af garantier.

Forslaget ventes ikke at få væsentlige konsekvenser for den statslige administration. Det vil medføre en øget arbejdsbyrde for Direktoratet for Egnsudvikling, men om en mindre forøgelse af personalet kan blive nødvendig kan ikke forudses; det vil bl. a. afhænge af, i hvilket omfang nye finansieringsinstitutter vil søge statsgaranti.

Lovforslaget har ikke administrative eller finansielle konsekvenser for kommunerne.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Den virksomhed, hvortil der efter forslaget vil kunne ydes et finansieringsinstitut garanti af statskassen, er afgrænset til ydelse af bistand ved etablering, sammenlægning, overdragelse, ombygning og modernisering. I forbindelse hermed vil der også kunne ydes bistand til virksomhedernes forsyning

med en i forhold til den forventede eventuelt større omsætning passende driftskapital til opbygning af varelagre og ydelse af sædvanlig driftskredit.

Formålsafgrænsningen svarer til den i lov nr. 224 af 8. juni 1966 om garantier til finansieringsinstitutter inden for detailhandelen foretagne, idet der dog i medfør af nærværende forslag endvidere vil kunne ydes bistand ved overdragelse af en virksomhed. Baggrunden for denne udvidelse er, at der gennem de senere år er blevet nedlagt et stort antal butikker med det resultat, at mange lokalsamfund står i fare for at blive butiksløse. Da unge i visse tilfælde ønsker at overtage velbeliggende butikker, og da tendensen mod storcentre er aftagende, foreslås det, at man gennem statsgaranti kan medvirke til finansieringen af virksomhedsoverdragelser, således at en udvikling i butiksstrukturen præget af en u hensigtsmæssig mangel på nærbutikker søges undgået.

Også inden for de øvrige af forslaget omfattede brancher vil der kunne ydes bistand til virksomhedsoverdragelser. Det bør ved administrationen af ordningen søges undgået, at der gennem institutternes virksomhed medvirkes til opretholdelse af et kunstigt højt prisniveau for de pågældende virksomheder, ligesom den naturlige sanering og tilpasning af virksomheder inden for de af ordningen omfattede erhvervsgrøene ikke bør hæmmes gennem opretholdelse af en u hensigtsmæssig erhvervsstruktur.

For så vidt angår adgangen til at yde bistand, såfremt det efter en konkret vurdering skønnes forsvareligt for at imødegå tab på løbende engagementer, må det afhænge af Tilsynsrådets skøn, om eller i hvilket omfang det bør kræves, at instituttet afskriver en sådan bistand i det pågældende regnskabsår.

Virksomhedsafgrænsningen er i forhold til lov nr. 224 af 8. juni 1966 udvidet, således at statsgaranti efter forslaget vil kunne ydes til finansieringsinstitutter inden for håndværk og mindre industri, handel, vognmandserhvervet samt serviceerhvervene iøvrigt.

Da finansieringsinstitutternes virksomhed som nævnt vil bestå i ydelse af sikkerhed for lån, for hvilke låntagerne ikke selv vil kunne yde tilstrækkelig sikkerhed, og som folgelig vil være forbundet med en vis tabsrisiko for de enkelte institutter, må der ved afgørelsen af, om der vil kunne ydes statsgaranti, lægges vægt på, at der til instituttet er knyttet en passende administration, som i kraft af sin ekspertise kan sikre en sagkyndig sagsbehandling. Det bør således normalt være et vilkår for ydelse af statsgaranti, at instituttet har en sådan størrelse, at det er i stand til at oprette et permanent

sekretariat med den nødvendige teknisk-økonomiske sagkundskab til vurdering af den enkelte låntagers projekt.

I bemærkningerne til forslaget til lov om garantier til finansieringsinstitutter inden for detailhandelen (lov nr. 224 af 8. juni 1966) udtales det, at det for at opnå statsgaranti normalt må være et vilkår, at instituttets egenkapital mindst udgør 500.000 kr. Fra handelens side er der over for Handelsministeriet udtrykt ønske om en nedsættelse af dette krav til institutternes egenkapital. I flere allerede bestående institutter, som arbejder uden statsgaranti, ligger egenkapitalen under denne grænse, og en udvidet adgang til statsgaranti vil næppe i større omfang kunne udnyttes af nye institutter, medmindre kravene til egenkapitalen lempes. Handelsministeriet har ikke anset en sådan lempelse for uforvarselig, men har ment, at det indtil videre normalt bør være et vilkår for at opnå statsgaranti, at instituttets egenkapital udgør mindst 200.000 kr. De problemer, der kan opstå med hensyn til at opnå den fornødne tilslutning til den indbyrdes solidariske hæftelse, vil samtidig få mindre betydning, når kravet til egenkapitalen nedsættes, og det hermed bliver mere overkommeligt for de enkelte brancher at etablere „egne“ institutter. Den solidariske hæftelse har vist sig vanskelig at få accepteret, når den skal omfatte flere forskellige brancher.

En egenkapital på kun 200.000 kr. kan på den anden side gøre det vanskeligt at opfylde kravet om en passende administration med den fornødne ekspertise; men dette problem skulle kunne løses ved et samarbejde mellem flere institutter. Et sådant samarbejde om de administrative opgaver kan etableres uden at forudsætte en gensidig solidarisk hæftelse.

Der bør kun kunne ydes statsgaranti til finansieringsinstitutter, der er eller bliver oprettet af landsomfattende sammenslutninger inden for håndværket og den mindre industri, handelen, vognmandserhvervet og andre serviceerhverv; disse sammenslutninger vil typisk være erhvervsorganisationer, der har til formål mere generelt at varetage en branches erhvervmæssige interesser.

Et finansieringsinstituts adgang til at påtage sig forpligtelser vil normalt efter aftale med de private pengeinstitutter være begrænset i forhold til finansieringsinstituttets egenkapital. For de eksisterende institutters vedkommende er begrænsningen fastsat til mellem 4 og 10 gange egenkapitalen. På

samme måde vil der normalt efter aftale med pengeinstitutterne være fastsat et maksimum for størrelsen af de enkelte engagementer.

Til § 2.

De foreslåede bestemmelser svarer til bestemmelserne i § 2 i lov nr. 224 af 8. juni 1966 om garantier til finansieringsinstitutter inden for detailhandelen. Det skal i denne forbindelse bemærkes, at ydelse af statsgaranti til et finansieringsinstitut bl. a. forudsætter, at det sandsynliggøres, at instituttet har behov for den forøgede af kapaciteten, som en statsgaranti vil medføre.

Til § 3.

De foreslåede bestemmelser svarer til bestemmelserne i § 3 i lov nr. 224 af 8. juni 1966 om garantier til finansieringsinstitutter inden for detailhandelen.

Det i bemærkningerne til § 1 nævnte mindstekrav til egenkapitalens størrelse vil indtil videre normalt være 200.000 kr. Egenkapitalens mindstestørrelse bør fremgå af institutternes vedtægter, der skal godkendes af handelsministeren. I lys af erfaringerne kan der være anledning til senere at overveje, om et mindstekrav på 200.000 kr. er hensigtsmæssigt. I modsat fald vil handelsministeren efter indstilling fra Tilsynsrådet kunne ændre dette mindstekrav i forbindelse med en godkendelse af ændrede vedtægter. En nedsættelse af kravet til et lavere beløb end 200.000 kr. kan dog ikke forudses.

Til § 4.

De foreslåede bestemmelser svarer til bestemmelserne i § 4 i lov nr. 224 af 8. juni 1966 om garantier til finansieringsinstitutter inden for detailhandelen.

Til § 5.

Med henblik på at opnå en hensigtsmæssig finansiering foreslås det, at garantierne ydes på 20 år. Det foreslås endvidere, at garantierne skal nedbringes inden for løbetiden, idet dog begyndelsestidspunktet for en garantis nedbringelse efter et konkret skøn kan udskydes i indtil 10 år fra garantiens ikrafttræden.

Der vil i de konkrete tilfælde være anledning til at skønne over behovet for udskydelsesperiodens varighed, f. eks. under hensyntagen til, om der er tale om nye institutter eller institutter, som allerede er veletablerede.

Lov nr. 224 af 8. juni 1966 om garantier til finansieringsinstitutter inden for detailhandelen som ændret ved lov nr. 228 af 24. april 1974.

§ 1. Handelsministeren bemyndiges til inden for et beløb af 30 mill. kr. at yde garanti af statskassen for forpligtelser indgået af finansieringsinstitutter, der er eller bliver oprettet af landsomfattende sammenslutninger af detailhandlende med det formål at yde bistand ved etablering, sammenlægning, ombygning og modernisering af virksomheder inden for detailhandelen. Denne bistand skal fortrinsvis tage sigte på investeringer inden for områder, hvor udviklingen tilsiger det, eller hvor investeringen i øvrigt er af særlig betydning for detailhandelens effektivitet.

§ 2. En garanti af statskassen må ikke overstige det beløb, der i øvrigt er tilvejebragt som ansvarlig kapital for det pågældende finansieringsinstitut.

Stk. 2. Når særlige forhold måtte tale herfor, kan garantien dog ydes med et beløb på indtil 150 pct. af den i øvrigt tilvejebragte kapital.

Stk. 3. Statens garanti kan kun gøres gældende i det omfang, instituttets kapital i øvrigt ikke kan dække dets forpligtelser.

§ 3. Det er en betingelse for ydelse af statsgaranti, at finansieringsinstituttets vedtægter er godkendt af handelsministeren.

Stk. 2. Så længe en statsgaranti er i kraft, skal et finansieringsinstitut underkaste sig det regnskabsmæssige tilsyn, som måtte blive fastsat af handelsministeren.

§ 4. Der nedsættes et tilsynsråd på 3 medlemmer med den opgave at afgive indstilling om ydelse af statsgaranti og at rådgive handelsministeren i spørgsmål om finansieringsinstitutternes virksomhed.

Stk. 2. Rådets formand og dets 2 andre medlemmer beskikkes af handelsministeren for 3 år ad gangen. Medlemmerne skal have henholdsvis økonomisk, administrativ og bankmæssig indsigt.

Stk. 3. Handelsministeren fastsætter rådets forretningsorden.

§ 5. Garantier skal nedbringes med 1/10 årlig, første gang den 1. april 1985.

Stk. 2. Der kan ikke bevilges garantier efter udløbet af finansåret 1974-75.

§ 6. Denne lov gælder ikke for Færøerne og Grønland.